

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวชนมัณฑุเทศก์ท้องถิ่นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว วิสาหกิจบ้านคลองคาง จังหวัดนครสวรรค์*

ธิดากุล บุญรักษา ** พรพรรณ โพธิสุวรรณ ***

(วันที่รับบทความ: 11 กุมภาพันธ์ 2564; วันที่แก้ไขบทความ: 31 พฤษภาคม 2564; วันที่ตอบรับบทความ: 10 มิถุนายน 2564)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทและศักยภาพของท้องถิ่นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว วิสาหกิจบ้านคลองคาง 2) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวชนมัณฑุเทศก์ท้องถิ่นฯ และ 3) ทดลองใช้และประเมินหลักสูตรฝึกอบรมฯ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านมัณฑุเทศก์ ผู้นำชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ตัวแทนกลุ่มอาชีพ รวม 19 คน โดยเลือกแบบเจาะจง 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 5 คน และ 3) ยุวชนท้องถิ่นซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนวัดคลองคาง รวม 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี ดังนี้ 1) แบบสอบถามข้อมูลบริบทและศักยภาพของท้องถิ่น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับบริบท ศักยภาพและความต้องการของชุมชน 3) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม 4) แบบทดสอบวัดทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเป็นข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือก 5) แบบประเมินคุณภาพหลักสูตร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และ 5) แบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา และการทดสอบที กรณีกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ชุมชนบ้านคลองคางมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชุมชน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 2) หลักสูตรมีเนื้อหาสาระประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านทักษะทางภาษาอังกฤษ ด้านบริบทชุมชน ด้านหลักการมัณฑุเทศก์ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และด้านการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต 3) ผลการทดลองใช้หลักสูตรพบว่า ยุวชนมัณฑุเทศก์ท้องถิ่นมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมยุวชนมัณฑุเทศก์โดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: หลักสูตรฝึกอบรมยุวชนมัณฑุเทศก์ท้องถิ่น, การท่องเที่ยววิถีชุมชน, ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

* ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2563

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, email: thidakul.b@nsru.ac.th

*** อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, email: pompan.p@nsru.ac.th

Development of Training Courses for Local Youth Guides to Promote the Lifestyle Tourism in Khlong Khang Village, Nakhon Sawan Province *

Thidakul BoonRaksa ** Pornopon Bhothisuwan ***

(Received: February 11, 2021; Revised: May 31, 2021; Accepted: June 10, 2021)

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the context and potential of the local sector encouraging community tourism in Khlong Khang Village, 2) to develop the training curriculum for young local guides in Khlong Khang Village, and 3) to trial and assess the efficiency of the training curriculum. The research subjects consisted of 1) 19 experts in tourism, community leaders, school administrators, teachers, and representatives of various professional groups selected using purposive sampling, 2) 5 experts in Curriculum and Instruction, and 3) 25 young local guides who were Prathomsuksa 4-6 students of Wat Khlong Khang. The research instruments were 1) 5 rating- scale questionnaire regarding context and potential of the local sector, 2) structure interview form regarding context, potential and needs of the local sector, 3) focus group discussion form, 4) English achievement test with 4 multiple choices, 5) 5 rating- scale evaluation form regarding curriculum quality, and 6) 5 rating- scale satisfaction form. Data were analyzed using mean, standard deviation, content analysis, and t-test for dependent samples.

The research found that 1) The tourism potential of Ban Klong Kang community has 3 aspects: local lifestyle tourism, cultural tourism and health tourism, 2) The content of the curriculum consisted of 5 aspects: English skills, community context, tourist guide principles, learning process, and application in daily life, and 3) The results of using training curriculum revealed that the English skills of local youth guide after training was higher than before at the level of significance .05 as well as the satisfaction towards the training curriculum was at the very high level. The quality assessment of the training curriculum by experts were at the highest level.

Keywords: training curriculum for young local guides, community tourism, English communication ability

* Research grant supported by Research and Development Institute, Nakhonsawan Rajabhat University, 2020

** Lecturer of Foreign Languages Department, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhonsawan Rajabhat University

*** Lecturer of Foreign Languages Department, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhonsawan Rajabhat University

บทนำ

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายทั่วโลก อีกทั้งภาษาอังกฤษยังมีบทบาทที่สำคัญมากในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ด้านการศึกษา ด้านการแพทย์ ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการติดต่อสื่อสาร เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ได้รับการยอมรับให้เป็นภาษาสากล (International Language) ที่ใช้ในการสื่อสารระดับนานาชาติ นอกจากนี้ องค์กรทั้งในประเทศไทยหรือต่างประเทศ ได้นำภาษาอังกฤษมาเป็นตัวกำหนดคุณสมบัติที่จะรับพนักงานเข้าทำงาน ดังนั้นผู้ที่มีความรู้การใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่ดี จะมีโอกาสถูกจ้างงานมากกว่าคนทั่วไป หรือมีโอกาสที่จะได้รับเงินเดือน หรืออัตราค่าจ้างที่สูงกว่า จึงส่งผลให้ผู้คนส่วนใหญ่พยายามที่จะเรียนรู้หรือฝึกฝนทักษะภาษาอังกฤษเพื่อให้ตนเองสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ระบุถึงความสำคัญของภาษาต่างประเทศว่า การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ และการประกอบอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 10)

แต่อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันเป็นที่ทราบกันว่าการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนไทยนั้น ผู้เรียนยังไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้ อาจมาจากหลายสาเหตุ เช่น จำนวนผู้เรียนในแต่ละชั้นเรียนมีมากเกินไป อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน มีโอกาสและความจำเป็นในการใช้ภาษาอังกฤษติดต่อกับชาวต่างชาติน้อย รวมถึงขาดความกล้าแสดงออก (อนัญญา ชุ่มแวงวาปี, 2552) อีกทั้งการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนส่วนใหญ่เน้นโครงสร้างทางไวยากรณ์ ไม่เน้นทักษะการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เช่น การทักทาย การบอกเส้นทาง การซื้อของ เป็นต้น (พิมพ์ชนก เนยพลับ, 2555) ซึ่งสาเหตุดังกล่าวนี้ อาจส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารขั้นพื้นฐานได้

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้หลักให้กับประเทศ และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีแนวโน้มในการเติบโตที่สูงขึ้น สำหรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว องค์ประกอบที่สำคัญที่จะขาดไม่ได้คือมัคคุเทศก์ เนื่องจากมัคคุเทศก์เป็นผู้ใกล้ชิดกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด และเป็นผู้ที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจต่อการท่องเที่ยวได้ การท่องเที่ยวของประเทศหรือชุมชนนั้นก็ย่อมดีด้วย เพราะนักท่องเที่ยวจะมีความรู้ลึกซึ้งประทับใจและมีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวในท้องถิ่นนั้น ๆ จะเห็นได้ว่ามัคคุเทศก์มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 เป็นต้นมา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ส่งเสริมแผนการตลาดของการท่องเที่ยวภายใต้แนวคิด “ปีท่องเที่ยววิถีไทย” (2015 Discovery Thainess Year) ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของผู้คน

อย่างแท้จริง โดยเน้นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตของชุมชน (อมรรัตน์ จิรินคร, 2563) เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านในชุมชน อันจะส่งผลต่อการสร้างอาชีพและรายได้ในชุมชนนั้น ๆ

ชุมชนวัดคลองคางตั้งอยู่ หมู่ที่ 3 ตำบลบึงเสนาท อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ พื้นที่ตั้งชุมชนเป็นที่ราบลุ่มอยู่ริมแม่น้ำปิง ชาวบ้านส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม บ้านคลองคางมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ตลาดท่าเรือคลองคางซึ่งเป็นตลาดวิถีชุมชนชาวบ้าน นอกจากนี้ยังมีกลุ่มอาชีพนวดแผนไทย (วัดคลองคาง) เป็นบริการนวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ จะเห็นได้ว่าในชุมชนบ้านคลองคาง มีทรัพยากรทางวัฒนธรรมให้เที่ยวชมและเรียนรู้ได้มากมาย ปัญหาของชุมชนบ้านคลองคาง คือขาดมัคคุเทศก์ที่สามารถสื่อสารและต้อนรับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมวิถีชีวิตเชิงวัฒนธรรมที่หลากหลายที่เป็นศักยภาพด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารให้กับชุมชนในชุมชน รวมถึงเป็นการสร้างรายได้ให้ชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริมให้ชุมชนเกิดความรักและภาคภูมิใจอันจะส่งผลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

จากที่กล่าวมา คณะผู้วิจัย จึงเห็นความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวชนมัคคุเทศก์ที่ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนบ้านคลองคาง เนื่องจากชุมชนบ้านคลองคางเป็นชุมชนที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว และชุมชนดังกล่าวไม่มีมัคคุเทศก์ที่สามารถต้อนรับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษฝึกอบรมยุวชนมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนบ้านคลองคาง จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาสมรรถนะการเป็นยุวชนมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการนำเที่ยวสูงขึ้น และส่งเสริมให้ชุมชนมีการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้เนื้อหาของหลักสูตรจะถูกพัฒนาขึ้นจากการมีส่วนร่วมและความต้องการของชุมชน และมีความสอดคล้องกับบริบทของชุมชน ทำให้หลักสูตรฝึกอบรมยุวชนมัคคุเทศก์ที่ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนบ้านคลองคางนี้สามารถใช้ในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ยุวชนมัคคุเทศก์ในรุ่นต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทและศักยภาพของท้องถิ่นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนบ้านคลองคางอย่างยั่งยืน
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวชนมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนบ้านคลองคาง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
3. เพื่อทดลองใช้และประเมินหลักสูตรฝึกอบรมยุวชนมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนบ้านคลองคาง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดการวิจัยในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมชุมชนมัลลเทศก์ท้องถิ่นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนบ้านคลองคาง ผู้วิจัยยึดแนวคิดด้านความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของ Savignon (1990) และ Littlewood (1990) ซึ่งอธิบายถึงแนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ว่าเกิดจากนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาที่เรียนรู้ไปใช้ได้อย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และสามารถเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสมกับบริบททางสังคม รวมทั้งความสามารถในการใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์เป็นที่ยอมรับในสังคมและถูกต้องตามวัฒนธรรมเจ้าของภาษาสำหรับการเรียนรู้ด้านภาษาจะเกิดขึ้นได้ดีที่สุดเมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติอย่างจริงจัง ซึ่งผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบประสบการณ์ (Experiential Learning Cycle Theory) ของ Kolb (1984) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เน้นความสำคัญของประสบการณ์ในการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 รับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมและรับรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ขั้นที่ 2 การสังเกตอย่างไตร่ตรอง เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนมุ่งที่จะทำความเข้าใจ ความหมายของประสบการณ์ที่ได้รับ โดยการสังเกตอย่างรอบคอบ ขั้นที่ 3 สร้างแนวคิดเชิงนามธรรม เป็นขั้นที่ผู้เรียนใช้เหตุผลและใช้ความคิดในการสรุปรวบยอดเป็นหลักการต่าง ๆ และขั้นที่ 4 การทดลองประยุกต์หลักการไปใช้ในสถานการณ์ใหม่เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนนำความเข้าใจที่สรุปได้ใน ขั้นที่ 3 ไปทดลองปฏิบัติจริง เพื่อทดสอบว่าถูกต้องหรือไม่

สำหรับแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ Taba (1962) ซึ่งได้อธิบายถึงขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสำรวจความต้องการ 2) การกำหนดจุดมุ่งหมาย 3) การเลือกเนื้อหาสาระ 4) การจัดลำดับเนื้อหาวิชา 5) การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ 6) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และ 7) กำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีประเมินผล

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) และเชิงปริมาณ (Quantitative Method) มาใช้ประกอบกัน (mixed method) ในการดำเนินการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดของการวิจัย จำนวน 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาบริบทและศักยภาพของท้องถิ่นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนบ้านคลองคางอย่างยั่งยืน

การดำเนินงานในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัย และการสัมภาษณ์กลุ่ม (Group Interview) เพื่อศึกษาบริบทและศักยภาพของชุมชนของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตร และสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนและตัวแทนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในชุมชนเกี่ยวกับการ

พัฒนาหลักสูตร จากนั้นสังเคราะห์ข้อมูลการศึกษาริบทและความต้องการเพื่อกำหนดเป็นกรอบเนื้อหา
ของหลักสูตรฝึกอบรมชุมชนมัลลเทศก์ที่ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนบ้านคลองคาง การดำเนินการวิจัย
ในขั้นตอนนี้ดำเนินการในระหว่างเดือนธันวาคม 2562 ถึงเดือนมกราคม 2563

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา เจ้าอาวาสวัด ครู และตัวแทนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ
ในชุมชนบ้านคลองคาง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา เจ้าอาวาสวัด ครู และตัวแทนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ
ในชุมชนบ้านคลองคาง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 19 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง
(Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพบริบทและศักยภาพท้องถิ่น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับบริบท ศักยภาพและความต้องการของชุมชน ซึ่งมี
ลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ
2. แบบสอบถามข้อมูลบริบท ศักยภาพ และความต้องการของชุมชน เป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 5 ด้าน รวม 25 ข้อ ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรง (Validity) จากการประเมินโดย
ผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิค IOC เท่ากับ 0.67-1.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจากแบบสอบถามใช้การวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเป็นประเด็นสำคัญ

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมชุมชนมัลลเทศก์ท้องถิ่นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชน
บ้านคลองคาง

การดำเนินงานวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการสังเคราะห์ข้อมูลจากศึกษาริบทและความต้องการ
ของชุมชนเพื่อกำหนดเป็นกรอบเนื้อหาและองค์ประกอบในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมชุมชนมัลลเทศก์
ท้องถิ่นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนบ้านคลองคาง เพื่อสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการ
ส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากนั้นร่างหลักสูตรให้ผู้เชี่ยวชาญด้าน
หลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษ ประเมินคุณภาพด้านความเหมาะสมของหลักสูตรก่อนการนำ

หลักสูตรไปทดลองใช้ การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้ดำเนินการในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2563 ถึงเดือนพฤษภาคม 2563

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการท่องเที่ยว ผู้นำชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และตัวแทนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในชุมชน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการท่องเที่ยว ผู้นำชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และตัวแทนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในชุมชน จำนวน 24 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ คุณภาพด้านความเหมาะสมของหลักสูตร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินคุณภาพหลักสูตรด้านความถูกต้องและเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 6 ด้าน รวม 29 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรง (Validity) ด้วยเทคนิค IOC เท่ากับ 0.67-1.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยการคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเทียบกับเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 121)

4.51-5.00	มีคุณภาพในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	มีคุณภาพในระดับมาก
2.51-3.50	มีคุณภาพในระดับปานกลาง
1.51-2.50	มีคุณภาพในระดับน้อย
1.00-1.50	มีคุณภาพในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้และประเมินหลักสูตรฝึกอบรมเยาวชนมัณฑุเทศก์ท้องถิ่นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนบ้านคลองคาง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

หลังจากคณะผู้วิจัยได้ปรับปรุงหลักสูตรตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ได้นำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านคลองคาง จำนวน 25 คน ซึ่งเป็นเยาวชนในท้องถิ่น โดยผู้วิจัยได้ออกแบบตามกรอบกระบวนการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Research Design) แบบแผนกลุ่มเดียวทดสอบก่อน-หลัง (One Group Pretest Posttest Design) โดยการอบรมในห้องเรียนและการฝึกปฏิบัติใช้ทักษะภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริง รวมระยะเวลาในการทดลองใช้หลักสูตร 40 ชั่วโมง ระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงเดือน กันยายน 2563

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนวัดคลองคาง (แดงประชานุกูล) อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ตัวแทนกลุ่มอาชีพ ผู้ปกครอง และนักเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนวัดคลองคาง (แดงประชานุกูล) อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 25 คน ได้มาโดยวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยความสมัครใจ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ตัวแทนกลุ่มอาชีพ ผู้ปกครอง และนักเรียน จำนวน 60 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การใช้หลักสูตรฝึกอบรมชุมชนมัลลเทศก์ท้องถิ่นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนบ้านคลองคาง

ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ และความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ชุดหลักสูตรฝึกอบรมชุมชนมัลลเทศก์ท้องถิ่นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนบ้านคลองคาง จำนวน 40 ชั่วโมง โดยจัดทำเป็นรูปแบบเอกสารการเรียนรู้ ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ และ สื่อการเรียนรู้ที่จัดลำดับตามความเหมาะสมของเนื้อหาในหลักสูตร

2. แบบวัดทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มีลักษณะเป็นข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 35 ข้อ โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ (IOC) จำนวน 3 ท่าน ระหว่าง 0.67-1.00 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยวิธีการของ B-Index มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.23-0.65 ค่าความยาก ระหว่าง 0.44-0.78 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตรของ Lovett ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86

3. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้หลักสูตรโดยเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้หลักสูตร และ ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบวัดทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร วิเคราะห์ด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การทดสอบที (Dependent Sample t-test)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้อย่างสูงสุด วิเคราะห์ด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2556: 121)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลศึกษาบริบทและศักยภาพของท้องถิ่นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนบ้านคลองคางอย่างยั่งยืน

จากการประชุมกลุ่มย่อยของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้อำนวยการสถานศึกษา เจ้าอาวาสวัด และตัวแทนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ รวมถึงข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับบริบทและศักยภาพของท้องถิ่น ผลการศึกษาบริบทและศักยภาพของท้องถิ่น พบว่า ชุมชนบ้านคลองคางมีศักยภาพของท้องถิ่นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว จำนวน 3 ประเด็น ดังนี้ 1) ด้านท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชุมชน โดยมีตลาดท่าเรือคลองคางเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในชุมชน 2) ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือ พิธีอุปสมบทนาคนหมู่ และเทศกาลตรุษจีน และ 3) ด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ คือ การนวดแผนไทย และการอบสมุนไพร และข้อมูลจากแบบสอบถามข้อมูลบริบท ศักยภาพ และความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรมโดยมีผลความต้องการของชุมชน ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมชุมชนมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนบ้านคลองคาง

รายการ	ระดับความต้องการเนื้อหาในการพัฒนาหลักสูตร		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1 ด้านการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต	4.64	0.18	มากที่สุด
2 ด้านทักษะทางภาษาอังกฤษ	4.59	0.26	มากที่สุด
3 ด้านบริบทชุมชน	4.56	0.07	มากที่สุด
4 ด้านหลักการมัคคุเทศก์	4.51	0.27	มากที่สุด
5 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.48	0.18	มาก
รวม	4.57	0.20	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าระดับความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมชุมชนมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนบ้านคลองคาง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.57 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต ($\bar{X}=4.64$) และรองลงมาคือ ด้านทักษะทางภาษาอังกฤษ ($\bar{X}=4.59$) และ ด้านบริบทชุมชน ($\bar{X}=4.56$)

ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.48$) แสดงว่า หลักสูตรฝึกอบรมยุวชนมัณฑะลุเทศก์ท้องถิ่น เป็นหลักสูตรที่มีความจำเป็นต่อชุมชนบ้านคลองคาง เนื่องจากเป็น การศึกษาความต้องการเนื้อหาของหลักสูตรจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวชนมัณฑะลุเทศก์ท้องถิ่นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนบ้าน คลองคาง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ผลจากศึกษาบริบทและศักยภาพของชุมชนบ้านคลองคาง สามารถนำมาออกแบบเนื้อหาของ หลักสูตรฝึกอบรมยุวชนมัณฑะลุเทศก์ท้องถิ่นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนบ้านคลองคาง ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 บท และแผนฝึกปฏิบัติการใช้ทักษะภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริง จำนวน 1 บท โดยเน้นฝึกทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษและการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ของชุมชน ดังตารางที่ 2

ตาราง 2 กรอบเนื้อหาในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวชนมัณฑะลุเทศก์ฯ

บทเรียน	เนื้อหา	จำนวนชั่วโมง
1	Greeting and Welcoming Tourists	5
2	Asking and Giving Direction	5
3	Local Food	5
4	Thai Massage	5
5	History of Khlong Khang Village	5
6	Famous Festivals	5
7	Accommodation	5
8	Real Life English Trip	5

จากนั้นผู้วิจัยได้นำหลักสูตรที่ได้พัฒนาแล้ว ไปทำการประเมินคุณภาพของหลักสูตร โดยผู้วิจัย ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 ท่าน ประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อประเมิน คุณภาพของหลักสูตร โดยมีผลการประเมิน ดังตารางที่ 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมยุวชนมัณฑุเทศก์ท้องถิ่นฯ

คุณภาพหลักสูตร		ระดับคุณภาพ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านองค์ประกอบของหลักสูตร	4.93	0.23	มากที่สุด
2	ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.80	0.26	มากที่สุด
3	ด้านเนื้อหา	4.77	0.23	มากที่สุด
4	ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้	4.70	0.23	มากที่สุด
5	ด้านกระบวนการเรียนรู้	4.65	0.21	มากที่สุด
รวม		4.76	0.20	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 สามารถสรุปได้ว่า คุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมยุวชนมัณฑุเทศก์ท้องถิ่นฯ เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.76 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านองค์ประกอบของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.93$) และรองลงมาคือ ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.80$) และด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.77$) ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบของหลักสูตร และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจนและสอดคล้องกัน มีเนื้อหาที่มีความเหมาะสมแก่การเรียนรู้และเพียงพอต่อการพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ

3. ผลการทดลองใช้และประเมินหลักสูตรฝึกอบรมยุวชนมัณฑุเทศก์ท้องถิ่นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนบ้านคลองคาง อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนอบรมและหลังอบรม กับนักเรียนจำนวน 25 คน โดยใช้ข้อสอบแบบปรนัยที่มีเนื้อหาสอดคล้องหลักสูตรยุวชนมัณฑุเทศก์ จำนวน 35 ข้อ โดยแสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนดังตารางที่ 4

ตาราง 4 ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษก่อนและหลังฝึกอบรม

การทดสอบ	จำนวน (n)	$\bar{X}$	SD	df	t-test	Sig.
ก่อนอบรม	25	15.76	2.24	24	9.312	.000*
หลังอบรม	25	21.96	3.18			

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ยุวชนมัณฑุเทศก์มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษหลังอบรมเฉลี่ย 21.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.18 ก่อนอบรม 15.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.24 ซึ่งผู้เข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมยุวชนมัณฑุเทศก์ท้องถิ่นฯ มีคะแนนทักษะการใช้ภาษาอังกฤษหลังการฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนการทดสอบก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่าหลักสูตรฝึกอบรมชุมชนมัลลเทศก์ท้องถิ่นฯ ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบพัฒนาและสร้างขึ้นนี้ ช่วยส่งเสริมศักยภาพความรู้ความเข้าใจด้านทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ความรู้เพิ่มขึ้นจากเดิม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากองค์ประกอบของหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชน รวมถึงเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับสถานการณ์จริง จึงทำให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมมีความรู้และสามารถมีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษดีขึ้น

จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร จากการทำแบบสอบถามผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ตัวแทนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ และผู้ประกอบการ จำนวน 60 คน โดยมีผลประเมินความพึงพอใจในการใช้หลักสูตร ดังตารางที่ 5

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1 ด้านคุณค่าและความสำคัญของหลักสูตร	4.78	0.32	มากที่สุด
2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.89	0.15	มากที่สุด
3 ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้	4.85	0.21	มากที่สุด
4 ด้านระยะเวลาการจัดอบรม	4.83	0.33	มากที่สุด
5 ด้านผลที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าอบรม	4.76	0.24	มากที่สุด
รวม	4.82	0.15	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 สามารถสรุปได้ว่า ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.82 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.89$) และรองลงมาคือ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.85$) และด้านระยะเวลาการจัดอบรม ($\bar{X} = 4.83$) ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรมชุมชนมัลลเทศก์ท้องถิ่นฯ เป็นหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากศึกษาบริบทและศักยภาพของท้องถิ่นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนบ้านคลองคางอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรโดยเน้นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชน ซึ่งมุ่งเน้น ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่เป็นหลัก โดยเริ่มจากการประชุมกลุ่มย่อยจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 19 คน เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของชุมชน บ้านคลองคาง ซึ่งสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชนบ้านคลอง

คางนั้นมีความหลากหลาย ทั้งด้านการท่องเที่ยวเชิงวิถีชุมชน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวมถึงการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ นับว่าตอบโจทย์การท่องเที่ยวที่เน้นวิถีชุมชนที่กำลังได้รับความนิยมในปัจจุบัน นอกจากนี้ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยที่มุ่งให้เกิดประโยชน์แก่สังคมและชุมชน ทั้งนี้ชุมชนมีความต้องการที่จะให้หลักสูตรเกิดความร่วมมือและประโยชน์แก่ชุมชนและภูมิภาคเทศก์มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับจุฑามาส เฟิงโคมา และคณะ (2560) ที่พบว่า ชุมชนมีความคิดเห็นว่าภาษาอังกฤษมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้องภายในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดชุมพรเป็นอย่างยิ่ง โดยสามารถส่งเสริมการสร้างรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติให้เพิ่มขึ้นได้

2. จากความคิดเห็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงปราชญ์ชาวบ้าน และการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) จากผู้เชี่ยวชาญ ในการพัฒนาเนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรมชุมชนมัลลเทศก์ท้องถิ่นฯ แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อฝึกอบรมชุมชนมัลลเทศก์ท้องถิ่นฯ เป็นหลักสูตรที่มีความจำเป็นต่อชุมชนบ้านคลองคาง โดยเนื้อหาของหลักสูตรที่เป็นที่ต้องการของชุมชน คือชุมชนมัลลเทศก์ สามารถนำทักษะทางด้านภาษาอังกฤษไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์การนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนได้จริง และเนื้อหาของหลักสูตรควรมีความสอดคล้องกับบริบทของชุมชนในด้านการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชุมชน เช่น ตลาดท่าเรือคลองคาง หรืออาหารปิ้งย่างท้องถิ่น ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น ประเพณีอุปสมบทนาคห่ม และประเพณีตรุษจีน และด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เช่น การอบสมุนไพร และการนวดแผนไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอมรรัตน์ จิรินทร์ และคณะ (2562) ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาของหลักสูตร ควรแบ่ง 2 ประเด็น คือ 1) เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลการท่องเที่ยวของเกาะยอ เช่น สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญทางศาสนา ด้านขนมพื้นบ้านและของที่ระลึก และ 2) ด้านที่เกี่ยวข้องกับการเป็นมัลลเทศก์ เช่น การแนะนำตนเอง หรือการกล่าวลาเมื่อจบการนำเที่ยว

ด้านเนื้อหาของหลักสูตรประกอบด้วย 8 สาระ ที่เน้นการฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยมีความเชื่อมโยงกับบริบทและข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านคลองคาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิเชียร อินทรสมพันธ์ และคณะ (2562) พบว่า นอกจากชุมชนมัลลเทศก์จะสามารถให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวเป็นภาษาไทยแล้ว ความสามารถในการสื่อสารให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวเป็นภาษาอังกฤษได้นับว่าทักษะการสื่อสารด้านภาษาอังกฤษเป็นอีกหนึ่งทักษะที่จำเป็นในยุคปัจจุบัน

จากผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อฝึกอบรมชุมชนมัลลเทศก์ท้องถิ่นฯ แสดงให้เห็นว่าคุณภาพของหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก มีองค์ประกอบ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ชัดเจนและสอดคล้องกัน มีเนื้อหาที่มีความเหมาะสมแก่การเรียนรู้และเพียงพอต่อการพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เน้นการประเมินตามสภาพจริงโดยใช้วิธีที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Tyler (1949) และ Taba (1962)

ที่กล่าวว่า แนวคิดด้านการพัฒนาหลักสูตรนั้นเน้นกระบวนการที่สำคัญ 4 ประเด็น ได้แก่ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 3) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ และ 4) การประเมินผลของประสิทธิภาพของประสบการณ์การเรียนรู้

3. ผลการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนอบรมและหลังอบรม กับผู้เข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมยุวชนมัณฑะเลย์ท้องถิ่น จำนวน 25 คน มีคะแนนภาษาอังกฤษหลังอบรมเฉลี่ย 21.96 และก่อนอบรมเฉลี่ย 15.76 แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรสามารถพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ จึงส่งผลให้ผู้เข้าอบรมมีคะแนนหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรม อีกทั้งมีความรู้ ความสามารถและทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของมณี จำปาแพง และคณะ (2560) ที่พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมเป็นหลักสูตรที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับบริบทในชุมชนและชีวิตประจำวัน รวมถึงสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติได้จริง ส่งผลให้ค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม

4. ผลการประเมินความพึงพอใจของหลักสูตรฝึกอบรมยุวชนมัณฑะเลย์ท้องถิ่น ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรฝึกอบรมยุวชนมัณฑะเลย์ท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าหลักสูตรฝึกอบรมยุวชนมัณฑะเลย์ท้องถิ่น เป็นหลักสูตรที่มีคุณค่าและมีความสำคัญตอบสนองความต้องการของชุมชน เนื่องจากมีการบูรณาการร่วมกันระหว่างนักวิชาการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดหลักสูตรที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้ไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อุดม เชยกิจวงศ์ (2545: 6) ได้กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง หลักสูตรที่มาจากความต้องการของชุมชน โดยสถานศึกษาและประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยเป็นหลักสูตรที่ผสมผสานบริบทของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้นำไปใช้ให้เกิดพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นนั้น นอกจากนี้หลักสูตรยังมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน มีการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เข้าอบรม รวมถึงระยะเวลาในการจัดอบรมเพียงพอต่อการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของยุวชนมัณฑะเลย์ ส่งผลให้ผู้เข้ารับการอบรมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เนื่องจากชุมชนบ้านคลองคาง ตำบลแสนาท มีพื้นที่และวิถีชีวิตวัฒนธรรมที่หลากหลายที่เป็นศักยภาพด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดนครสวรรค์ หากนักเรียนได้พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษด้าน

การสื่อสาร สามารถนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปสร้างรายได้จากธุรกิจการท่องเที่ยวให้กับตนเองและครอบครัวได้ และเป็นการเพิ่มรายได้ให้ชาวชุมชนจากวิถีชีวิตของท้องถิ่น

2. หลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษโดยเฉพาะทักษะภาษาอังกฤษด้านการสื่อสารมีความจำเป็นกับกลุ่มอาชีพหลากหลายที่ต้องใช้สื่อสารกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย กลุ่มอาชีพเหล่านี้ควรได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ทักษะภาษาอังกฤษด้านการสื่อสารอย่างมากควรมีหลักสูตรระยะสั้นให้กลุ่มอาชีพเหล่านี้ได้เรียนรู้เพื่อการสื่อสารเพื่อการหารายได้ในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและวิจัยมุ่งเน้นการพัฒนาการสอนภาษาอังกฤษโดยเฉพาะทักษะภาษาอังกฤษด้านการสื่อสาร เพื่อให้ชาวบ้านได้มีพื้นที่ประกอบอาชีพเสริมควบคู่ไปกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดนครสวรรค์

2. ควรมีการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรที่มีองค์ประกอบหลักสูตรที่เน้นทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เพื่อให้การติดต่อธุรกิจกับต่างประเทศมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. (พิมพ์ครั้งที่ 3).

กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

จุฑามาส เฟื่องโคมา และคณะ. (2560). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดชุมพร. *วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ สถาบันวิจัยและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์*, 9(1).

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พิมพ์ชนก เนยพลับ. (2557). การเรียนภาษาอังกฤษแบบประสบการณ์เพื่อเพิ่มพูนความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับปริญญาตรี. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 1*. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

มณี จำปาแพง และคณะ. (2560). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. *วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 10(ฉบับพิเศษ), 66-78

วิเชียร อินทรสมพันธ์ และคณะ. (2562). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 13(1), 155-166.

- อนัญญา ชุมแวงวาปี. (2552). การพัฒนาความสามารถการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสารของนักศึกษา
ช่วงอุตสาหกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 โรงเรียนเทคโนโลยีพิชญบัณฑิต
อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยใช้ชุดการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต (สาขาวิชาภาษาอังกฤษ), คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.
- อมรรัตน์ จิรันดร. (2563). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับมัคคุเทศก์น้อย: กรณีศึกษา
ตำบลเกาะข่อย อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสงขลา, 2(2), 129-159.
- อุดม เขยทึงวงศ์. (2545). หลักสูตรท้องถิ่น: ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- Kolb, D.A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*.
New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Littlewood, W. (1990). *Communicative Language Teaching*. London: Cambridge University Press.
- Savignon, S. J. (1990). *Communicative Competence*. Massachusetts: Addison-Wesley.
- Taba, H. (1962). *Curriculum development theory and practice*. New York: Harcourt Brace and Word.
- Tyler, R. W. (1949). *Basic Principle of Curriculum and Instruction*. Chicago: University of Chicago Press.
